

תפילה קודם לימוד:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שיעלה זכות לימוד זה שאני לומד בעד נשמת (פלוני בן פלוני), ובזכות לימוד זה האל הגדול הגבור והנורא שוכן עד וקדוש שמו, שתצרוך נשמתו בצרוך החיים, ותשים מחיצתו במחיצת צדיקים חסידים יסודי עולם העומדים לפניך ונהנים מזיו אור פניך, ותתן לו מהלכים בין העומדים לפניך, ותמחול ותסלח ותכפר ותמחה ותעביר כל מה שחטא וענה ופשע לפניך או עשה דבר שלא כרצונך, ואל תזכור לו שום חטא ועון ופשע ועבירה, אלא כל המצוות שעשה תזכרם לו לטובה, ורוחו תרגיע בחלק היושבים בגן עדן ונשמתו תתעדן בטוב הצפון לצדיקים, ותרים כבוד מנוחתו ולקץ הימים יעמוד לגורלו וילוח עליו השלום ועל משפכו יבא בשלום, בדכתיב: יבא שלום ינוחו על משכבותם, הוא וכל שוכני עמו ישראל בכלל הרחמים והסליחות והנחמות והישועות ונאמר אמן.

אות ת - מסכת פסחים פרק ה

משנה א

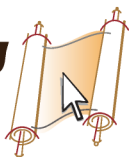
תמיד נשחט בשמונה ומחצה וקרב בתשע ומחצה. בערבי פסחים נשחט בשבע ומחצה וקרב בשמונה ומחצה, בין בחל בין בשבת. חל ערב פסח להיות בערב שבת, נשחט בשש ומחצה וקרב בשבע ומחצה, והפסח אחריו:

לצד מערב, והיינו לאחר שש וחצי שעות מהבקר, שזו חצי שעה אחרי חצות היום, ועד סוף היום.

קרפן התמיד, נשחט בכל יום בשמונה ומחצה שעות מהבקר, והיו עוסקים שעה אחת בהכנתו, והיה קרב על גבי המזבח בתשע ומחצה. והטעם שמאחרים את שחיטתו בשעתיים מהזמן המת, כיון שיש להקריב לפני כן את כל הקרבנות האחרים, שהרי לאחר קרבן התמיד אין מקריבים שום קרבן אחר. אמנם בערבי פסחים מקדימים את שחיטתו, כדי שייספיקו להקריב לאחריו את קרבנות הפסח של כל עם ישראל, ולכן נשחט התמיד בשבע ומחצה

בפרקים הבאים עוסקות המשניות בענייני הקרבת קרבן הפסח. אחד הדינים המיוחדים בקרבן הפסח הוא שזמן הקרבתו הוא לאחר הקרבת קרבן תמיד של בין הערבים [אבל מלבד קרבן זה, אין שום קרבן המקרב לאחר ה'תמיד']. משנתנו מבארת את זמני הקרבת ה'תמיד' במשך השנה, ובערב פסח.

יש להקדים שה'שעות' האמורות במשנתנו הן 'שעות זמניות', כלומר, מחלקים את היום לשנים עשר חלקים, וכל חלק הוא 'שעה'. נאמר בפסוק 'את הכבש האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים', ו'בין הערבים' היינו מזמן שמתחילה החמה לנטות

שָׁבַת, שָׁאִין צְלִיתוֹ דּוּחָה אֶת הַשָּׁבַת, הִיָּה
הַתְּמִיד נִשְׁחַט בְּשֵׁשׁ שָׁעוֹת וּמִחֻצָּה, שְׁזֵה הַזְּמַן
הָרֵאשׁוֹן שְׁנַתָּן לְהַקְרִיבוֹ, וְקָרַב עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ
בְּשֵׁבַע וּמִחֻצָּה, וְהִפְסִח מִקָּרַב מִיַּד אַחֲרָיו, וְכִד
יִסְפִּיקוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב וּלְצִלוֹת אֶת קִרְבָּן
הַפֶּסַח לִפְנֵי כְּנִיסַת הַשָּׁבַת.

שָׁעוֹת, וְקָרַב בְּשִׁמוֹנֵה וּמִחֻצָּה, בֵּין אִם חָל עָרַב
פֶּסַח בַּחֹל, וּבֵין כְּשֶׁחָל עָרַב פֶּסַח בַּשָּׁבַת, שֶׁהָרִי
הַקְּרַבַת הַפֶּסַח דּוּחָה אֶת הַשָּׁבַת.

אִם חָל עָרַב פֶּסַח לְהִיּוֹת בְּעָרַב שָׁבַת,
שְׁצָרִיכִים גַּם לְצִלוֹת אֶת קִרְבָּן הַפֶּסַח קִדְּם

משנה ב

הַפֶּסַח שֶׁשָּׁחַטוּ שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ, וְקָבַל וְהִלֵּךְ וְזָרַק שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ, אוֹ לְשִׁמּוֹ וְשִׁלָּא
לְשִׁמּוֹ, אוֹ שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ וְלְשִׁמּוֹ, פָּסוּל. כִּיצַד לְשִׁמּוֹ וְשִׁלָּא לְשִׁמּוֹ, לְשֵׁם פֶּסַח
וְלְשֵׁם שְׁלָמִים. שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ וְלְשִׁמּוֹ, לְשֵׁם שְׁלָמִים וְלְשֵׁם פֶּסַח:

מֵאַרְבַּע הָעֲבוֹדוֹת הִלְלוּ גַם לְשִׁמּוֹ וְגַם שְׁלֵא
לְשִׁמּוֹ, אוֹ שֶׁעָשָׂה אֶת הָעֲבוֹדָה גַּם שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ
וְגַם לְשִׁמּוֹ, וְכִמּוֹ שִׁיבְאָר לְהִלֵּךְ, פָּסוּל, כִּינּוּן שָׁאִין
הַקִּרְבָּן כְּשֶׁר עַד שִׁיְהִי כָּל אַרְבַּע הָעֲבוֹדוֹת
עֲשׂוּיוֹת רַק לְשִׁמּוֹ. מִבְּאֲרַת הַמִּשְׁנָה אֶת דְּבָרֶיהָ,
כִּיצַד נִעְשִׂית הַקִּרְבָּה 'לְשִׁמּוֹ וְשִׁלָּא לְשִׁמּוֹ', כְּגוֹן
שֶׁחָשַׁב שִׁיְהִיָּה הַקִּרְבָּן לְשֵׁם פֶּסַח וְגַם לְשֵׁם
שְׁלָמִים. וְכִיצַד הוּא 'שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ וְלְשִׁמּוֹ', כְּגוֹן
שֶׁחָשַׁב שִׁיְהִיָּה הַקִּרְבָּן לְשֵׁם שְׁלָמִים וְגַם לְשֵׁם
פֶּסַח, נִמְצָא שֶׁבֵּין כְּשֶׁהִמְחִשְׁבָה הָרֵאשׁוֹנָה
הִיְתָה בְּפָסוּל וּבֵין כְּשֶׁהִמְחִשְׁבָה הָאַחֲרוֹנָה הִיְתָה
בְּפָסוּל, הַקִּרְבָּן פָּסוּל.

בְּכָל קִרְבָּן הַקָּרַב בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ יֵשׁ אַרְבַּע
עֲבוֹדוֹת הַמְכַשִּׁירוֹת אוֹתוֹ, א. שְׁחִיטָה. ב. קִבְּלַת
הַדָּם בְּכָלִי. ג. הוֹלַכַת הַדָּם לְמִזְבֵּחַ. ד. זְרִיקַת
הַדָּם עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ. וְעֲבוֹדוֹת אֵלוֹ צָרִיכוֹת
לְהַעֲשׂוֹת בְּכּוֹנֵה לְשֵׁם אוֹתוֹ קִרְבָּן מְסִים, וְלְשֵׁם
בְּעַל הַקִּרְבָּן.

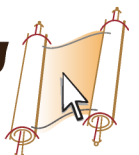
קִרְבָּן הַפֶּסַח שֶׁשָּׁחַטוּ שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ - שְׁלֵא לְשֵׁם
קִרְבָּן פֶּסַח, אוֹ שְׁלֵא לְשֵׁם בְּעָלָיו, וְכֵן אִם קָבַל
אֶת דָּמוֹ שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ, וְהִלֵּךְ - אוֹ שֶׁהוֹלִיךְ אֶת
דָּמוֹ שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ, וְזָרַק - אוֹ שֶׁזָּרַק אֶת הַדָּם עַל
הַמִּזְבֵּחַ שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ, אוֹ שֶׁעָשָׂה אֶת אַחַת

משנה ג

שֶׁחָטוּ שְׁלֵא לְאוֹכְלָיו וְשִׁלָּא לְמִנּוּיָיו, לְעֵרְלִים וְלְטָמְאִים, פָּסוּל. לְאוֹכְלָיו
וְשִׁלָּא לְאוֹכְלָיו, לְמִנּוּיָיו וְשִׁלָּא לְמִנּוּיָיו, לְמוֹלִים וְלְעֵרְלִים, לְטָמְאִים
וְלְטָהוּרִים, כְּשֶׁר. שֶׁחָטוּ קִדְּם חֲצוֹת, פָּסוּל, מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת יב) בֵּין
הָעֲרֵבִים. שֶׁחָטוּ קִדְּם לְתַמִּיד, כְּשֶׁר, וּבִלְבַד שִׁיְהִי אַחַד מְמָרִם בְּדָמוֹ, עַד
שִׁיזָרַק דָּם הַתְּמִיד. וְאִם גִּזְרַק, כְּשֶׁר:

לְאוֹכְלָיו - לְשֵׁם אֲנָשִׁים שֶׁאֵינָם יְכוּלִים לְאָכּוֹל
כְּזִית בְּשׂוֹר, כְּגוֹן זְקָנִים אוֹ חוֹלִים, וְהֵם הַיְחִידִים
שֶׁנִּמְנָו עַל אֲכִילַת קִרְבָּן זֶה, וְכֵן אִם שֶׁחָטוּ שְׁלֵא
לְמִנּוּיָיו - לְאֲנָשִׁים שְׁלֵא נִמְנָו מִתְּחִלָּה עַל קִרְבָּן

מִשְׁנַתְּנוּ מִבִּיָּאָה מִחֻשְׁבוֹת נּוֹסְפוֹת שֶׁאִם חָשְׁבָן
הָעוֹבֵד בְּשַׁעַת אַחַת מֵאַרְבַּע עֲבוֹדוֹת, שֶׁל
שְׁחִיטָה, קִבְּלַת הַדָּם, הוֹלַכְתּוֹ וְזְרִיקַתּוֹ, הַקִּרְבָּן
פָּסוּל. שֶׁחָטוּ - שֶׁחָט אֶת קִרְבָּן הַפֶּסַח שְׁלֵא

והיינו באוכלי הקרבן, ולכן אם חשב גם על אוכלים פשרים, אין הקרבן נפסל.

דין נוסף, שחטו לקרבן הפסח קדם חצות היום של י"ד ניסן, פסול, משום שנאמר וישחטו אתו כל קהל עדת ישראל בין הערבים, והיינו מזמן שמתחילה השמש לנטות לצד מערב, שזהו לאחר חצות היום.

אם שחטו קדם לתמיד של בין הערבים, פשר, ובלבד שיהא אדם אחד ממרס - מנדנד ומנענע בדמו של קרבן הפסח שהתקבל בכלי, כדי שלא יקרוש הדם, ולא יזרקנו על המזבח עד שיזרק תחלה דם התמיד. וכדיעבד, גם אם נזרק דם הפסח קדם לדם התמיד, פשר.

משנה ד

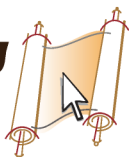
השוחט את הפסח על החמץ, עובר בלא תעשה. רבי יהודה אומר, אף התמיד. רבי שמעון אומר, הפסח בארבעה עשר, לשמו חיב, ושלל לשמו פטור. ושאר כל הזבחים, בין לשמן ובין שלא לשמן, פטור. ובמועה, לשמו פטור, ושלל לשמו חיב, ושאר כל הזבחים, בין לשמן ובין שלא לשמן, חיב, חוץ מן החטאת ששחטה שלא לשמה:

רבי שמעון בא לחדש שני דברים: א. שיש חלוק בין ערב פסח לבין חל המועד פסח. ב. שיש חלוק בין שחיטה ראויה לבין שחיטה שאינה ראויה. רבי שמעון אומר, הפסח שנשחט בארבעה עשר בניסן, אם נשחט לשמו - לשם קרבן פסח, והיה חמץ בביתו, חיב, כיון שהקרבן פשר, והרי זו שחיטה ראויה, ועבר בזה על צווי התורה שלא לשחט קרבן כשיש חמץ בביתו. ואלו כששחטו שלא לשמו, אף שהיה חמץ בביתו, פטור, כיון שאין הקרבן פשר, והרי זו שחיטה שאינה ראויה, ולא נאמרה בזה אזהרת התורה שלא לשחטו על החמץ. ושאר כל הזבחים שנשחטו בערב פסח על החמץ, בין אם נשחטו לשמן ובין אם

זה, וקרבן הפסח אינו נאכל אלא למי שנמנה עליו קדם שחיטתו, וכן אם שחטו על דעת שיאכל לערלים - ליהודים שלא נמולו, אף אם באנס [כגון שפכנה להם למול], ולטמאים - או לאנשים טמאים, שאסור להם לאכול את קרבן הפסח, הרי הקרבן פסול. אבל אם שחטו גם לאוכליו - לאנשים היכולים לאוכלו, וגם שלא לאוכליו, או ששחטו גם למנויו וגם שלא למנויו, או ששחטו למולים ולערלים, או לטמאים ולטהורים, הרי הוא פשר, ואין זה דומה לשוחט במחשבת 'לשמו ושלל לשמו' ששנינו במשנה לעיל (מ"ב) שהוא פסול, כיון ששם מחשבת הפסול היא כגוף הקרבן, אבל כאן המחשבה היא בדבר שהוא מחוץ לקרבן,

נאמר בפסוק 'לא תשחט על חמץ דם זבחי', ודרשו חכמים שהפסוק בא לאסור לשחט את הקרבן בזמן שיש לאדם חמץ בביתו. משנתנו מבארת על אלו קרבנות מדבר, ובאיזה זמן נאמר אסור זה.

אדם השוחט את קרבן הפסח על החמץ - כשיש חמץ בביתו של השוחט, או בביתו של אחד המנויים על הקרבן, עובר בלא תעשה, שנאמר 'לא תשחט על חמץ דם זבחי'. רבי יהודה אומר, אף השוחט את קרבן התמיד של ערב פסח בין הערבים, ויש חמץ בךשנתו, עובר בלא תעשה, כיון שהוא סובר שלשון 'זבחי' האמורה בפסוק הכונה לקרבן התמיד.

לְשֵׁם שְׁלָמִים, הָרִי זֹו שְׁחִיטָה רְאוּיָה, וְאִם בְּאוֹתָהּ שְׁעָה הָיָה חֲמֵץ בְּבִיתוֹ, חָיִב מִשׁוּם שְׁחִיטַת הַזֵּבַח עַל הַחֲמֵץ. וְשֹׂאֵר כָּל הַזֵּבָחִים שְׁנִשְׁחָטוּ בְּחַל הַמוֹעֵד, בֵּין שְׁנִשְׁחָטוּ לְשֶׁמֶן וּבֵין שְׁנִשְׁחָטוּ שְׁלֵא לְשֶׁמֶן, חָיִב, בֵּין שֶׁהֵם כְּשָׂרִים, וְאִם עָלִיהֶם הַזְהִירָה הַתּוֹרָה שְׁלֵא לְשׁוֹחֲטֵם בְּחַל הַמוֹעֵד שֶׁל פֶּסַח כְּשֵׁישׁ חֲמֵץ בְּבִיתוֹ [בְּשׁוֹנָה מִשְׁחִיטָה בְּעֶרֶב פֶּסַח, שְׁבִזָּה הַחַיּוֹב רַק עַל קֶרְבֵן הַפֶּסַח וְלֹא עַל שֹׂאֵר הַזֵּבָחִים], חוּץ מִן הַחֲטָאֹת שֶׁשְׁחָטָה שְׁלֵא לְשִׁמָּה, שֶׁהִיא פְּסוּלָה, וְהָרִי זֹו שְׁחִיטָה שְׂאִינָה רְאוּיָה, וְאִינוּ עוֹבֵר עָלֶיהָ מִשׁוּם שְׁחִיטַת הַזֵּבַח עַל הַחֲמֵץ.

נִשְׁחָטוּ שְׁלֵא לְשֶׁמֶן, אִם שֶׁהֵם כְּשָׂרִים וְזֹו שְׁחִיטָה רְאוּיָה, מִכָּל מְקוֹם פְּטוּר הַשׁוֹחֵט, כִּיּוֹן שְׂאִסוּר זֶה שֶׁל שְׁחִיטָה עַל הַחֲמֵץ בִּי"ד נִסָּן נֶאֱמָר רַק עַל קֶרְבֵן הַפֶּסַח, וְלֹא עַל שֹׂאֵר הַקֶּרְבָּנוֹת. וּבְמוֹעֵד - אֲבָל לְגַבִּי שְׁחִיטַת קֶרְבָּנוֹת בְּחַל הַמוֹעֵד שֶׁל פֶּסַח, אִם שְׁחָט אֶת קֶרְבֵן הַפֶּסַח לְשֶׁמֶן - לְשֵׁם קֶרְבֵן פֶּסַח, הָרִי זֹו שְׁחִיטָה שְׂאִינָה רְאוּיָה, שֶׁהָרִי אֵין קֶרְבֵן פֶּסַח קֶרֶב אֲלֵא בְּעֶרֶב פֶּסַח, וְלֹא לְאַחַר מִכֵּן, וְלִכֵּן אִם שְׁחָטָה חֲמֵץ בְּבִיתוֹ, פְּטוּר מִשׁוּם שְׁחִיטַת הַקֶּרְבֵן עַל הַחֲמֵץ [אֲמַנָּם עוֹבֵר עַל 'בַּל יֵרָאֶה וּבַל יִמָּצֵא']. וְאִם שְׁחָטוּ שְׁלֵא לְשֶׁמֶן - שְׁלֵא לְשֵׁם פֶּסַח, אֲלֵא

משנה ה

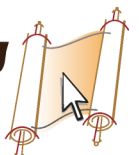
הַפֶּסַח נִשְׁחָט בְּשֵׁלֶשׁ כֶּתוּבֹת, שְׁנֵאֵמַר וְשָׁחַטוּ אֹתוֹ כָּל קָהָל עַדְתֵּי יִשְׂרָאֵל, קָהָל וְעַדְתֵּי וְיִשְׂרָאֵל. נִכְנָסָה כֶּת הָרֵאשׁוֹנָה, נִתְמַלְאֵת הָעֶזְרָה, נִעְלָו דְּלִתּוֹת הָעֶזְרָה. תִּקְעוּ וְהִרְיעוּ וְתִקְעוּ. הַכֹּהֲנִים עוֹמְדִים שׁוֹרֹת שׁוֹרֹת, וּבִידֵיהֶם בְּזִיכֵי כֶסֶף וּבְזִיכֵי זָהָב. שׁוֹרָה שְׁפֵלָה כֶסֶף וְשׁוֹרָה שְׁפֵלָה זָהָב וְזָהָב. לֹא הָיוּ מְעוֹרְבִין. וְלֹא הָיוּ לְבְזִיכֵין שׁוֹלִים, שְׂמָא יְנִיחוּם וְיִקְרַשׁ הַדָּם:

שׁוֹרֹת שׁוֹרֹת, מִמְּקוֹם הַשְׁחִיטָה וְעַד סְמוּךְ לְמִזְבֵּחַ, כְּדֵי לְזַרֵק אֶת הַדָּם עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ, וּבִידֵיהֶם בְּזִיכֵי [כַּפּוֹת גְּדוּלוֹת לְקַבֵּל הַדָּם] עֲשׂוּיִים כֶּסֶף, וּבְזִיכֵי זָהָב. שׁוֹרָה שְׁפֵלָה בְּזִיכֵי כֶסֶף, כֶּסֶף, לֹא בְּזִיכֵי זָהָב. וְשׁוֹרָה שְׁפֵלָה זָהָב, וְזָהָב. וְלֹא הָיוּ בְּזִיכֵי הַכֶּסֶף וּבְזִיכֵי הַזָּהָב מְעוֹרְבִין, כִּיּוֹן שְׁפָךְ נֶאֱמָר יוֹתֵר. דֵּין נוֹסֵף, וְלֹא הָיוּ לְבְזִיכֵין שׁוֹלִים - תַּחֲתִית רַחֲבָה, שְׁנִתֵּן לְהַנִּיחַ אֶת הַכֶּלִי, אֲלֵא הִיתָה הַתַּחֲתִית חֲדָה, שְׂאִי אֶפְשֶׁר לְהַנִּיחַ אֶת הַכֶּלִי לְלֹא שֶׁתִּשְׁפֹּךְ תְּכוּלָתוֹ, וְעָשׂוּ כֵן מִחֲשָׁשׁ שְׂמָא יְנִיחוּם הַכֹּהֲנִים כְּשֵׁישׁ בְּהֵם דָּם, וְיִקְרַשׁ הַדָּם, וְלֹא יוּכְלוּ לְזוֹרְקוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ.

מִשְׁנֵתָנוּ מִתְאַרְתֵּת אֶת סֵדֵר הַקֶּרְבַּת קֶרְבֵן הַפֶּסַח: קֶרְבֵן הַפֶּסַח, נִשְׁחָט - דֵּינוּ לְהַשְׁחֵט בְּשֵׁלֶשׁ כֶּתוּבֹת - קְבוּצוֹת, וּבְכָל קְבוּצָה לְפָחוֹת שְׁלֹשִׁים בְּנֵי אָדָם. וְאִם אִם יֵשׁ צָבוּר מוֹעֵט שֶׁיִּכּוֹל לְשַׁחֵט כְּקְבוּצָה אַחַת, מְצֻנָה שֶׁיִּתְחַלְקוּ לְשֵׁלֶשׁ קְבוּצוֹת, שְׁנֵאֵמַר בַּפְּסוּק וְשָׁחַטוּ אֹתוֹ כָּל קָהָל עַדְתֵּי יִשְׂרָאֵל, הָרִי שְׁנֵאֵמְרוּ כָּאֵן שֵׁלֶשׁ לְשׁוֹנוֹת שֶׁל קְבוּצוֹת, 'קָהָל', 'וְעַדְתֵּי', 'וְיִשְׂרָאֵל'. מִבְּאֵרֵת הַמִּשְׁנָה, תַּחֲלָה נִכְנָסָה לְעֶזְרָה הַכֶּת הָרֵאשׁוֹנָה, וְהָיוּ הָאֲנָשִׁים נִכְנָסִים עַד שְׁנִתְמַלְאֵת הָעֶזְרָה, וְאִזּוּ נִעְלָו אֶת דְּלִתּוֹת הָעֶזְרָה, וְהַכֹּהֲנִים תִּקְעוּ בְּחִצּוֹצְרוֹת, וְהִרְיעוּ וְתִקְעוּ. הַכֹּהֲנִים עוֹמְדִים

משנה ו

שָׁחַט יִשְׂרָאֵל וְקָבַל הַכֹּהֵן, נוֹתְנֵנוּ לְחִבְרוֹ וְחִבְרוֹ לְחִבְרוֹ, וּמִקָּבַל אֶת הַמָּלֵא וּמִחֲזִיר אֶת הָרִיקָן. כִּהֵן הַקְּרוֹב אֲצֵל הַמִּזְבֵּחַ זוֹרְקוֹ זְרִיקָה אַחַת כְּנֶגֶד הַיְסוּד:

על המצות, ואחר כך מחזיר את הפלי הריקן של הקרבן הקודם, שכבר נזרק דמו על המזבח, ומחזירים אותו לכהנים המקבלים את הדם. כשמגיע הדם לסוף השורה, הכהן הקרוב אצל המזבח מוליכו עד למזבח [כדי לקיים מצות 'הולכה'], וזורקו זריקה אחת על דופן המזבח, בנגד היסוד של המזבח, כלומר, באותם מקומות שיש תחתם יסוד, והיגנו בצד צפון ומערב, וכן אמה אחת במזרח ואמה אחת בדרום, ששם היה 'יסוד' למזבח, וזורקו על דופן המזבח, והדם נופל ליסוד המזבח.

שחט ישראל את הקרבן, שעבודה זו כשרה אף בזר, ואין צורך דוקא בכהן שישחט, וקבל הכהן את הדם, לפי שמעבודת קבלת הדם ואילך יש צורך בכהנים, והיו עומדים שורות שורות כמבואר במשנה לעיל (מ"ה), ונותנו הכהן שקבל את הדם לחברו הכהן העמד בסמוך לו, וחברו נותן לחברו, וכן הלאה [ועשו כן כיון שיכרב עם הדרת מלך], ונאה הדבר שרבים מתעסקים במצוה, ותחלה מקבל הכהן את הפלי המלא דם, שזהו עיקר מעשה המצוה להעביר את הדם עד לכהן הזורקו על המזבח, ואין מעברים

משנה ז

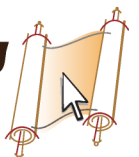
יצתה פת ראשונה ונכנסה פת שניה. יצתה שניה, נכנסה שלישית. במעשה הראשונה כך מעשה השניה והשלישית. קראו את ההלל. אם גמרו שנו, ואם שנו שלשו, אף על פי שלא שלשו מימיהם. רבי יהודה אומר, מימיהם של פת שלישית לא הגיע לאהבתי פי ישמע ה, מפני שעמה מעטין:

מוסיפה המשנה, אף על פי שלא שלשו מימיהם - לא ארע מעולם שסימו את ההלל פעם שלישית, לפי שהכהנים זריזים הם, וסימו את הקרבת כל הקרבנות קדם שסימו לקרוא את ההלל שלש פעמים. רבי יהודה אומר, מימיהם של פת שלישית לא הגיע לפסוק 'אהבתי פי ישמע ה' שבקריאה הראשונה של ההלל, מפני שהיו עמה - המשתתפים בה, מעטין, שרב ישראל היו זריזים ומקדימים להקריב את קרבנם בשתי הכתות הראשונות.

משנתנו ממשיכה בתאור סדר הקרבת קרבן פסח: יצתה פת ראשונה של מקריבי קרבן הפסח, ונכנסה פת שניה, והקריבה קרבנותיה. יצתה פת שניה, נכנסה פת שלישית. במעשה הכת הראשונה, וכמו שהתבאר לעיל, כך מעשה הכת השניה והכת השלישית. בשעת הקרבת קרבן הפסח, קראו את ההלל - היו הלויים שרים את ההלל. אם גמרו את קריאת ההלל, שנו - חזרו לקרותו פעם שניה. ואם שנו - סימו לקרותו פעם שניה, שלשו - חזרו לקרותו פעם שלישית.

משנה ח

במעשהו בחל כך מעשהו בשבת, אלא שהכהנים מדיחים את העזרה שלא ברצון חכמים. רבי יהודה אומר, כוס היה ממלא מדם התערובות, זרקו זריקה אחת על גבי המזבח, ולא הודו לו חכמים:

חכמים, כיון שחכמים סוברים שלא התירו בבית המקדש אלא דברים הנצרכים, אבל הדחת העזרה אינה נצרכת כל כך, ואין לעשותה בשבת.

דין נוסף בענין הקרבת הפסח: רבי יהודה אומר, כוס היה ממלא אחד הכהנים מים התערובות - מערוב הדמים שהיה על רצפת העזרה, וזרקו זריקה אחת על גבי המזבח, כיון שחששו שמא מתוך המהירות של ההקרבה נשפך דמו של אחד הקרבנות קדם שהגיע למזבח, ועל ידי זריקה זו היה הקרבן מכשר, לפי שבכוס זו היה מערב דם מכל הקרבנות. ולא הורו לו חכמים, כיון שהדם הראוי לזריקה מערב עם דם התמצית, שהוא הדם שהנשמה יוצאת בו והוא פסול לזריקה, ומתבטל בו, ואין זריקה זו מועילה להכשיר את הקרבן. ואלו רבי יהודה סובר שאין דם מבטל דם, ולכן מועילה זריקתו.

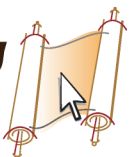
משנתנו מביאה תחלה את אפן הקרבת קרבן הפסח כשחל י"ד ניסן בשבת. במעשהו בחל - כפי דרך שחיטת והקרבת קרבן הפסח ביום חל, כך היה מעשהו כשחל ערב פסח בשבת, כיון שנאמר בפרשת קרבן פסח לשון 'תעשו אתו במועדו', כונת התורה שהקרבן יקרב במועדו, כלומר בזמנו, אפלו אם הוא חל בשבת, אלא שהכהנים היו מדיחים את רצפת העזרה מהדם הרב שהיה עליה, על ידי אמת המים שהיתה עוברת תמיד בעזרה מצדה האחד לצדה השני, וכשרצו להדיח את העזרה היו סותמים את מקום יציאת המים, והיו המים עולים על גדותיהם ושוטפים את העזרה, ואחר כך היו פותחים את מקום יציאת המים. ואף שבבית רגיל אסור לעשות כן מגזירת חכמים, מכל מקום בבית המקדש לא גזרו חכמים אסורי שבת אלו. ומכל מקום, דבר זה, שהיו מדיחים את העזרה בשבת, היה שלא ברצון

משנה ט

ביצד תולין ומפשיטין, אנקליות של ברזל היו קבועים בפתלים ובעמודים שבהן תולין ומפשיטין. וכל מי שאין לו מקום לתלות ולהפשיט, מקלות דקים חלקים היו שם, ומניח על כתפו ועל כתף חברו, ותולה ומפשיט. רבי אליעזר אומר, ארבעה עשר שחל להיות בשבת, מניח ידו על כתף חברו, ויד חברו על כתפו, ותולה ומפשיט:

שם, בעזרה, ומניח את המקלות על כתפו ועל כתף חברו, ותולה את הקרבן ומפשיט את עורו. רבי אליעזר אומר, ארבעה עשר שחל להיות בשבת, אף שמתר להפשיט את העור כיון שמלאכה זו נצרכת להכנת הקרבן, מכל מקום לא היו רשאים להשתמש במקלות חלקים אלו לצורך הפשטת העור, כיון שמקלות אלו הן מקצה, אלא מי שאין לו נו לתלות עליו את קרבנו, מניח ידו השמאלית על כתף חברו

משנתנו מבארת את אפן הכנת קרבן הפסח להקרבה על גבי המזבח: ביצד תולין ומפשיטין את קרבן הפסח, אנקליות [וויים, כמין מסמרים שראשיהם כפופים למעלה] של ברזל היו קבועים בפתלים ובעמודים הקטנים שהיו בבית המטבחיים שבעזרה, שבהן היו תולין את הקרבנות ומפשיטין את עורן. וכל מי שאין לו מקום באותן וויים לתלות ולהפשיט את קרבנו, מקלות דקים חלקים היו

במקלות אלו בשבת, כיון שגזרות דרבנן של הלכות שבת אינן נוהגות בבית המקדש. ואלו רבי אליעזר סובר שמכל מקום במקום שנתן להמנע מלהשתמש במקצה, כגון כּאן שִׁיכוּל להשתמש בידים, יש לעשות כן.

הימנית, ויד חברו השמאלית על כתפו הימנית, נמצא ששתי ידיהם הימניות פנויות, ותולה את הקרפן על ידיהם השמאליות המונחות כמקלות, ומפשיט את הקרפן ביד ימינו. אבל חכמים סוברים שמתר להשתמש

משנה י

קרעו והוציא אמוריו, נתנו במגים והקטירן על גבי המזבח. יצתה פת ראשונה וישבה לה בהר הבית, שניה בחיל, והשלישית במקומה עומדת. חשכה, יצאו וצלו את פסחיהן:

לצלותו עד שתצא שבת, יצתה פת ראשונה שהקריבה את קרבנה, עם הקרבנות, וישבה לה בהר הבית, וכת שניה היתה יושבת ב'חיל', והוא המקום שבין הסורג לבין חומת עזרת הנשים. והפת השלישית שסימה להקריב, במקומה עומדת, בתוך העזרה. חשכה - החשיך היום ויצאה השבת, יצאו כלם וצלו את פסחיהן.

המשנה ממשיכה לבאר את אפן הקרבת הקרפן: קרעו לקרפן הפסח, והוציא את אמוריו - החלבים המקטרים על גבי המזבח, נתנו במגים - בקערה, והקטירן על גבי המזבח. ואם חל ערב פסח ביום חל, היתה כל אחד נוטל את קרבנו לביתו, לצלותו לשם אכילתו בלילה. אבל אם חל ערב פסח בשבת, שאסור להוציא מרשות לרשות ואסור

תפילה לאחר הלימוד:

אנא יי מלא רחמים, אשר בידך נפש כל חי ורוח כל בשר איש, יהיה נא לרצון לפניך תורתנו ותפילתנו בעבור נשמת (פלוני בן פלוני), וגמול נא עמה בחדך הגדול, לפתוח לה שערי רחמים וחסד, ושערי גן עדן, ותקבל אותה באהבה ובחיבה, ושלה לה מלאכך הקדושים והטהורים להוליכה ולהשיבה תחת עין החיים אצל נשמת הצדיקים והצדקניות חסידים וחסידות, ליהנות מזיו שכנתך, להשביעה מטובך הצפון לצדיקים, והגוף ינוח בקבר במנוחה נכונה בחדווה ובשמחה ושלוה, בדכתיב 'יבוא שלום ינוחו על משכבותם הלך נכחו', וכתיב 'יעלו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם' וכתיב 'אם תשכב לא תפחד ושכבת וערבה שנתך'. ותשמור אותו מחיבוט הקבר, ומרמה ותולעה, ותסלח ותמחול לו על כל פשעיו, כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, וזכור לו זכויותיו וצדקותיו אשר עשה, ותשפיע לו מנשמתו לרשן עצמותיו בקבר מרוב טוב הצפון לצדיקים, דכתיב 'מה רב טובך אשר צפנת ליראיך' וכתיב 'שמר כל עצמותיו אחת מהנה לא נשברה'. וישפון בטח בך ושאנן מפחד רעה, ואל יראה פני גיהנם, ונשמתו תהא צרורה בצרור החיים, ולהחיותו בתחיית המתים עם כל מתי עמך ישראל ברחמים, אמן.

יהודי יקר!

כמה נרות אתה יכול להדליק לבד?
כמה משניות אתה יכול ללמוד לבד?

**בהישג ידך:
אלפי יהודים ילמדו משניות לעילוי נשמת יקירך!**

ארגון 'שתי הלכות ביום' שולח מידי יום כ-60,000 הודעות מייל המכילות תוכן תורני בקרוב ל-20 מסלולי לימוד שונים, בעברית, אנגלית, צרפתית וספרדית. ביכולתך להיות שותף פעיל בלימוד תורה של רבבות יהודים, ולהנציח את זכר יקירך במקום הגורם לעילוי נשמה הגדול ביותר - בלימוד תורה!

בתרומה חד פעמית של 200 ₪ יופיע שם יקירך בתאריך הרצוי לך בראש לימוד המשנה המבוארת, הנשלחת מידי יום לכ-3,500 מנויים בדואר האלקטרוני! כמו כן ניתן להקדיש לימודים שונים במסלולים רבים ומגוונים הנשלחים מידי יום בדואר האלקטרוני.

לפרטים, לתרומות ולהנצחות: 0765-404-360
במייל: donations@2halachot.org
באתר: www.2halachot.org

כמו כן אנו מזמינים אותך להצטרף לאחד או יותר מהלימודים של 'שתי הלכות ביום', הנשלחים חנים מידי יום לרבבות מנויים!
למגוון האפשרויות ולהצטרפות למסלולי הלימוד, היכנסו לאתר www.2halachot.org או במייל: office@2halachot.org

